

Wat is er toch met zaterdagen, deel 6...

Analyse van Lex: met enkele H's boven Scandinavie en Rusland die verbinding lijken te hebben met de H boven de Middellandse zee en de Azoren blijft het prutsweer voor de molenaar. Hij gaat aan het verven, kroosrek schoonmaken, eventueel rondsmeren, mollenvangen en grasmaaien want aan pompwerk komt hij niet toe. De wind, als die er al is, komt uit uiteenlopende richtingen. Kortom geen maalweer. Kans op een lokale onweersbui, dus opletten als je toch gaat trachten te draaien.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag begint de dag tamelijk bewolkt, maar vooral in de middag is er ook wat zon. Het blijft op veel plaatsen droog, maar opnieuw is vooral in het noorden wat lichte regen niet uitgesloten. De middagtemperatuur varieert van 18°C aan zee tot 22°C in het oosten en zuidoosten. De wind komt uit west tot zuidwest en is meest matig. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H6 6.6.2 t/m 6.6.5 (oud: 6.6.2 t/m 6.6.5)

1. Welke zeilvoering gaan we vandaag toepassen belast en onbelast?
2. Waar dient de vang voor en hoe werkt hij?
3. Welke soorten vang ken je (niet de bediening)?
4. Beschrijf een hoepelvang in hout en in ijzer.
5. Hoe wordt de vang geactiveerd?
6. Waar draait de vangbalk, waar zit het sabelijzer en wat zijn de manieren om de vangbalk te lichten?
7. Hoe zorg je ervoor dat de vang gelicht blijft?
8. Waarvoor dient het ballastkistje?
9. De buitenwipstok, hoe zit deze bevestigd?
10. De molenaar komt naar buiten, pakt het vangtouw en trekt met een kort rukje de vangstok iets naar beneden om hem dan onmiddellijk te laten gaan. Wat voor een vang is dit?
11. Hoe komt het dat een onweersbui tegen de wind in komt? Wat moet je doen?
12. Wat is een kneppel en waar dient hij voor?
13. Als de vang wordt gelicht hangen alle onderdelen ervan los in de ruimte. Hoe komt het dat deze niet van hun plaats raken tijdens het draaien?
14. Er is ook nog een vang met een klamp. Hoe werkt deze?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H6 6.6.2 t/m 6.6.5 (oud: 6.6.2 t/m 6.6.5)

1. Welke zeilvoering gaan we vandaag toepassen belast en onbelast?

Belast met alles ervoor zal de GP waarschijnlijk niet willen draaien, maar onbelast met 4 volle of 4 lange halve waarschijnlijk wel.

2. Waar dient de vang voor en hoe werkt hij?

De vang dient allereerst om de draaiende molen te vangen (stil te zetten) en vervolgens ook stil te houden. Hij werkt als een soort trommelrem om het bovenwiel heen. N.B. de remkracht werkt niet of nauwelijks bij achteruitdraaien, dus bij wind van achter onmiddellijk de teruglooppal aanbrengen.

3. Welke soorten vang ken je (niet de bediening)?

Hollandse stutvang, Vlaamse vang, houten bandvang en stalen bandvang.

4. Beschrijf een hoepelvang in hout en in ijzer.

Een houten hoepelvang bestaat uit een kromgebogen plank, vaak ingezaagd om gemakkelijker te buigen die om het bovenwiel heen zit. Hij is op eigenlijk dezelfde manier bevestigd als de Vlaamse vang, dus met koebouten en een sabelijzer. De ijzeren of stalen bandvang is een ronde stalen hoepel die, net als de houten bandvang rond het bovenwiel heen zit met dezelfde bevestiging. De ijzeren vang is bedrijfszekerder dan de houten want sterker. Meestal maakt dit soort vang meer lawaai tijdens het vangen en daar moet je wel aan wennen.

5. Hoe wordt de vang geactiveerd?

De vang wordt per definitie aangetrokken en gelost door de vangbalk, een houten balk waardoorheen het sabelijzer dat aan het begin van de eigenlijke vang zit. Aan het uiteinde van de vang zitten dan de koebouten die door het rechter voeghout of daklijst heen gefixeerd zijn.

6. Waar draait de vangbalk, waar zit het sabelijzer en wat zijn de manieren om de vangbalk te lichten?

De vangbalk draait in de ezel of voorste hanger en iets verderop steekt het sabelijzer door de vangbalk met een ijzeren pen. De vangbalk kan worden gelicht met een trommel, een binnenvangstok, of een buitenvangstok.

7. Hoe zorg je ervoor dat de vang gelicht blijft?

Bij een trommelvang, een binnenvangstok en een buitenvangstok met klink moet de vangbalk met pen rechtstandig worden opgetrokken en de pen in de klink gelegd. Bij een vangbalk met duim moet je eerst naar links lopen zodat de vangstok de vangbalk met kram tegen de achterste hanger drukt bij het lichten en daardoor de kram op de duim wordt geplaatst.

8. Waarvoor dient het ballastkistje?

Het ballastkistje zit meestal aan het eind van de vangbalk vlakbij de binnen- vangketting met erin een afgedankt halslager of zoiets als extra gewicht voor de vangwerking.

9. De buitenwipstok, hoe zit deze bevestigd?

Afhankelijk van de vangwijze kan de buitenwipstok aan een metalen oog hangen (vang met duim) of op een oplegging liggen (vang met klink). Met de laatste hoeft er niet zijdelings bewogen te worden.

10. De molenaar komt naar buiten, pakt het vangtouw en trekt met een kort rukje de vangstok iets naar beneden om hem dan onmiddellijk te laten gaan. Wat voor een vang is dit?

Een klinkvang. Door het korte rukje beweegt de klink even naar achteren waardoor de klinkpen langs de klink naar beneden kan en de vangbalk kan gaan vangen.

11. Hoe komt het dat een onweersbui tegen de wind in komt? Wat moet je doen?

Dit lijkt maar zo, door het snelle opstijgen van warme lucht in de bui trekt dit vacuüm lucht van alle kanten aan. De lucht trekt dus naar de bui toe waardoor het lijkt dat de bui tegen de wind in komt. Als je tijd genoeg hebt onmiddellijk afzeilen, stilzetten, roeketting en bliksembeveiliging erop en niet vergeten de teruglooppal erop. Naar binnen gaan en wachten tot het over is. Bij te weinig tijd (NIET GOED OPGELET DUS) molen stilzetten, teruglooppal, bliksembeveiliging en roedeketting plaatsen. Vervolgens naar binnen gaan en wachten tot het over is.

12. Wat is een kneppel en waar dient hij voor?

Een kneppel is een onderdeel van het hangereel, een raamwerk bij de vangketting. Met de kneppel kan nog meer druk worden uitgeoefend op de vangbalk. Hij wordt pas in werking gesteld bij stilstaande, gevangen molen.

13. Als de vang wordt gelicht hangen alle onderdelen ervan los in de ruimte. Hoe komt het dat deze niet van hun plaats raken tijdens het draaien?

De lendestut, de vorkstutten, de rijklamp en een kettinkje aan het buikstuk zorgen ervoor dat de vangstukken op hun plaats blijven tijdens het draaien.

14. Er is ook nog een vang met een klamp. Hoe werkt deze?

Een klampvang werkt hetzelfde als een vang met duim. Dus de vangstok naar de staartbalk bewegen en dan de vang lichten. De (houten) klamp die aan de achterste hanger zit, valt dan in een daartoe uitgehakte kast in de vangbalk en blijft door de afschuining van zowel klamp als binnenzijde van de kast op z'n plaats zitten zoals de duim en kram.

